

Харченко І.В.

вчитель,

КЗО «Середня загальноосвітня школа № 37»

Дніпропетровської міської ради

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Початкова школа є складовою частиною усієї системи неперервної освіти. Одна з головних її задач – закласти потенціал збагаченого розвитку особистості дитини. Основний метою роботи школи є: успішність і збереження здоров'я підростаючого покоління. Людина ХХІ століття – це творча особистість. Він повинен бути активним, динамічним, працездатним, вольовим, впевненим у собі, компетентним.

Інновації – це внесення нових методологій і стандартів у процес. Інноваційна освіта же несе собою нові основи розвиваючого освіти, як основний модернізуючий фактор освіти. Урок без інноваційних методів – це урок учорашнього дня. Сьогодні мета сучасного уроку полягає не тільки в накопиченні суми знань, умінь і навичок, а й у підготовці школяра як суб'єкта своєї освітньої траєкторії.

Починаючи з початкової загальної освіти у процес навчання впроваджуються інноваційні технології, які допомагають зробити урок сучасним, діяльнісним та розвиваючим. До таких технологій відносяться:

- Технологія проблемно-діалогічного навчання;
- Технологія критичного мислення;
- Технологія діяльнісного навчання;
- Ігрова технологія;
- ІКТ;
- Технологія диференційованого навчання;
- Здоров'язберігаюча технологія та ін.

Технологія **проблемно-діалогічного** навчання на уроках у початковій школі допомагає учням самостійно відкривати знання. На зміну монологу приходить діалог [5, с. 53]. Використовується два види діалогу: спонукальний і підвідний.

Спонукальний діалог складається з окремих стимулюючих реплік, які допомагають учням працювати творчо і розвиває творчі здібності. Учитель створює проблемну ситуацію, потім вимовляє

спеціальні репліки, які підводять учнів до усвідомлення протиріччя і формулювання проблеми, забезпечує відкриття шляхом проб і помилок. У формуванні проблеми допомагають такі прийоми, як відкриті питання, рефлексивні завдання, провокації, ситуації ризику, пастки. Підвідний діалог являє собою систему питань і завдань, які крок за кроком підводять учнів до формулювання теми. На етапі пошуку рішення учитель вибудовує логічний ланцюжок до нового знання, веде до «відкриття». Проблемне навчання відповідає вимогам дня: навчати досліджуючи та досліджувати навчаючи.

Технологія розвитку **критичного мислення** спрямована на розвиток навичок роботи з інформацією, умінь аналізувати і застосовувати знайдену інформацію. Я зупинюся на деяких дієвих прийомах. Базова модель технології вписується в урок і складається з трьох етапів (стадій): стадії виклику, смислової стадії і стадії рефлексії [5, с. 86]. Роль учителя – бути вдумливим помічником, що стимулює учнів до невпинного пізнання і допомагає їм сформувати навички продуктивного мислення. Критичне мислення формується, насамперед, в дискусії, письмових роботах і активній роботі з текстами. Критичне мислення, таким чином, – не окрема навичка, а комплекс багатьох навичок і вмінь, які формуються поступово, в ході розвитку та навчання дитини.

Найбільшого поширення в сучасній початковій школі отримала технологія **діяльнісного навчання**. Основна ідея полягає в тому, що нові знання не даються в готовому вигляді. Діти «відкривають» їх самі в процесі самостійної дослідницької діяльності. Вони стають маленькими вченими, що роблять своє власне відкриття. Завдання вчителя при введенні нового матеріалу полягає не в тому, щоб все наочно і доступно пояснити, показати і розповісти. Я вважаю, що застосування діяльнісного методу навчання забезпечує не тільки діяльність, а й глибоке і міцне засвоєння знань. Застосування технології діяльнісного методу навчання створює умови для формування у дитини готовності до саморозвитку, допомагає сформувати стійку систему знань і систему цінностей.

З приходом дитини в школу змінюється його соціальна позиція, що веде до того, що діяльність з ігрової перетворюється на учбову і основним видом діяльності стає навчання. Але саме в процесі гри дитина набуває певні навчальні універсальні дії, збагачує свій внутрішній світ, опановує мову в спілкуванні з іншими людьми. Тому

в початковій школі я вважаю найбільш прийнятним використання саме **ігрової технології**.

Можна виділити такі групи ігор, що відрізняються за характером пізнавальної діяльності.

1. Ігри, що вимагають виконавчої діяльності.
2. Ігри, в ході яких діти реалізують відтворюючу діяльність.
3. Ігри, за допомогою яких діти здійснюють перетворюючу діяльність.
4. Ігри, що включають елементи пошукової діяльності.
5. Дидактичні ігри.

У процесі гри діти вчаться аналізувати, знаходити спільне і відмінність. Захоплені грою, учні легше засвоюють програмний матеріал, проявляють активність, спритність, кмітливість, ініціативу і кмітливість.

XXI століття – століття високих комп'ютерних технологій. Сучасна дитина живе у світі електронної культури. Змінюється і роль вчителя в інформаційній культурі – він повинен стати координатором інформаційного потоку, отже активно застосовувати при навчанні дітей **інформаційно-комунікативні технології** [4, с. 16]. Уроки з використанням комп'ютерних технологій дозволяють зробити їх більш цікавими, продуманими, мобільними особливо в початковій школі. Учні 1-4 класів мають наочно-образне мислення, тому дуже важливо будувати їх навчання, застосовуючи якомога більше якісного ілюстративного матеріалу, залучаючи до процесу сприйняття нового не тільки зір, але і слух, емоції, уяву. Тут у пригоді стає яскравість і цікавість комп'ютерних слайдів, анімації. Мультимедійний супровід на різних уроках у початковій школі дозволяє перейти від пояснювально-ілюстрованого способу навчання до діяльнісного, при якому дитина стає активним суб'єктом навчальної діяльності. Вважаю, що це сприяє усвідомленому засвоєнню знань учнями. Уроки з використанням ІКТ стали звичними для учнів моїх класів, а для мене стали нормою роботи.

Технологія **диференційованого навчання** створює умови для максимального розвитку дітей з різним рівнем здібностей: для реабілітації відстаючих і для просунутого навчання тих, хто здатний вчитися з випередженням.

Мета диференційованого навчання: організувати навчальний процес на основі врахування індивідуальних особливостей особистості, тобто на рівні його можливостей і здібностей [2, с. 26].

Диференційоване навчання вимагає від учителів вивчення індивідуальних здібностей і навчальних можливостей (рівень розвитку уваги, мислення, пам'яті та ін.) учнів, діагностики їх рівня знань і умінь за певними предметами, що дає можливість здійснювати подальшу індивідуалізацію з метою досягнення корекційного ефекту. При опитуванні, подачі домашнього завдання і тестуванні учнів на уроках я використовую:

1. Прийоми опитування учнів: «Солідарний опитування», «Взаємоопитування», «Тихий опитування», «Захисний лист», «Ідеальне опитування (майже жарт)».

2. Прийоми подачі домашнього завдання: «Три рівні домашнього завдання», «Завдання масивом», «Сам собі вчитель», «Ідеальне завдання».

3. Прийоми оцінювання: «Оцінка – НЕ відмітка», «Рейтинг», «Кредит довіри», «Система стимулів». Головне, щоб оцінка на уроці стала стимулом для подальшого докладання зусиль. Людині потрібен успіх.

Різним дітям потрібен різний час, різний обсяг, різні види і форми роботи, щоб оволодіти програмним навчальним матеріалом. Технологія диференційованого навчання полягає в тому, щоб враховувати цю різницю.

Найдорогоцінніший дар, який людина отримує від природи – здоров'я. Перед вчителями початкових класів поставлено завдання в збереженні, зміцненні фізичного і психічного здоров'я дітей. До загальноприйнятих і загальновідомих здоров'язберігаючих технологій відносяться:

1. Технології особистісних відносин (індивідуальний підхід, педагогіка співробітництва, гуманно-особистісна технологія);

2. Технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності (наприклад: проблемне навчання);

3. Технології на основі ефективності організації та управління процесом навчання (групові та колективні способи навчання, перспективно-випереджаюче навчання і т.д.);

4. Технології на основі методичного удосконалення і дидактичного реконструювання навчального матеріалу (технологія реалізації теорії поетапного формування розумових дій) [3, с. 104].

Для реалізації даних технологій використовую різні засоби, методи і прийоми. Елементи здоров'язберігаючих технологій – це проведення фізкультхвилинок, динамічна пауза (на свіжому повітрі),

зарядка для очей, пальчикова гімнастика, вправи для дихання, провітрювання кабінету, відповідність меблів віком школяра, правильна посадка, положення рук, голови, зміна діяльності протягом уроку, атмосфера доброзичливості, віра в сили дитини, усвідомлення дитиною успішності в будь-яких видах діяльності (похвала за старання), правильне повноцінне харчування, заняття спортом і фізкультурою.

Здоров'язберігаючі технології навчання – це модель педагогічної діяльності, в якій враховуються віково-статеві особливості дітей, стан їх здоров'я та індивідуальні психофізіологічні особливості, а також використовуються здоров'язберігаючих дії для більш ефективного досягнення учнями державного освітнього стандарту.

Список використаних джерел:

1. Голубева Л.В. Место и значение инновационной деятельности в процессе профессионального саморазвития учителя / Л.В. Голубева // Справочник заместителя директора по научно-методической работе / Л.В. Голубева. – Волгоград: Учитель, 2006.
2. Пономаренко Л. Мультимедійна підтримка навчального процесу // Початкова освіта, № 1-2, 2012.
3. Досяк І.М. Нестандартні уроки з використанням інноваційних технологій. 1–4 класи // Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 160 с.

Хорькова Л.В.

учитель-методист, директор,

учитель історії та правознавства,

Криворізька загальноосвітня школа I-III ступенів № 114

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ ЗАСОБАМИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ

Педагоги у своїй діяльності використовують поняття «засвоєння знань», хоча вже всім зрозуміло, що важливіше та правильніше говорити про «створення компетенцій», тому що цілі і задачі, поставлені перед сучасною освітою, змінюються. Можна бути згодним або ні з сучасними потребами освіти, але всі знають, що методичні прийоми та засоби треба адаптувати до сучасного процесу